מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר מושגים מרכזיים בניתוח דמות, עלילה ולשון ציורית
- לזהות את המושגים בתוך יצירות שנלמדו
- לתרגל שימוש במושגים בכתיבה עיתונאית ויצירתית

גרסה רגילה – כל הפריטים.

חלק א' – בחרו את המושג הנכון

1. א – דמות שטוחה
2. ג – שיא
3. ב – תפנית
4. ד – מספר יודע־כול
5. ב – דימוי
6. ג – האנשה

חלק ב' – התאימו מושג להגדרה

1 – ד (דמות מורכבת עם סתירות פנימיות)
2 – ג (פתיחת היצירה שמציגה דמויות ומקום)
3 – ה (פרט שחוזר כמה פעמים ומקבל משמעות עמוקה יותר)
4 – א (השוואה בעזרת מילת כמו)
5 – ב (פער במידע שהקורא צריך להשלים)

חלק ג' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – דמות סטטית נשארת כפי שהייתה מתחילת היצירה ועד סופה
2. נכון – קונפליקט הוא התנגשות בין צדדים שמקדמת את הסיפור
3. לא נכון – זהו זמן הסיפור; זמן מסופר הוא משך האירועים בעולם היצירה
4. נכון – סוף פתוח אינו פותר את כל השאלות
5. לא נכון – זהו דימוי; במטפורה אין מילת השוואה

חלק ד' – השלימו את המושג החסר

1. אקספוזיציה
2. קונפליקט
3. סמל
4. ניגוד
5. מספר

חלק ה' – שאלו את הטקסט

1. תשובה אישית שמזהה את סוג הדמות ומביאה דוגמה קונקרטית מהיצירה
2. ציון רגע המתח המרבי ותיאור קצר שלו
3. זיהוי מוטיב חוזר והסבר קצר לשינוי במשמעות

חלק ו' – כתיבה עיתונאית

1. פתיח שמציג בבהירות את שני צדדי הקונפליקט בשפה עיתונאית, ללא חשיפת הפתרון

כרטיס יציאה – מה לחפש

- הבדל בין דמות מורכבת לדמות עם תכונה אחת
- דוגמה הכוללת מטפורה בלי מילת השוואה ודימוי עם מילת השוואה
- הסבר לגבי השארת שאלות פתוחות לקורא

טיפים להפעלה:

- אפשר לקשר כל שאלה ליצירה אחת שנלמדה בכיתה כדי לחזק את ההבנה
- מומלץ לעבור על חלק המטח (match) בעל פה לפני העבודה העצמאית
- בחלק הפתוח כדאי לתת דוגמה קצרה מהלוח לפני הכתיבה העצמאית

דף תרגול: מילון מושגים ספרותיים

דף התלמיד/ה רגיל

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

בדף זה נתרגל מושגים ספרותיים מתוך מילון המושגים: דמות ועלילה, מבנה ומספר, ולשון ציורית. המושגים יעזרו לכם לנתח טקסטים ולכתוב עליהם כתבות.

1 חלק א' – בחרו את המושג הנכון

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. דמות שנבנית סביב תכונה אחת ואינה משתנה נקראת

א) דמות שטוחה ב) דמות דינמית ג) דמות עגולה ד) דמות סטטית

2. הנקודה שבה המתח בעלילה הגיע לשיאו נקראת

א) אקספוזיציה ב) תפנית ג) שיא ד) סוף פתוח

3. שינוי חד ובלתי צפוי בעלילה שמשנה את משמעות האירועים הקודמים נקרא

א) קונפליקט ב) תפנית ג) שיא ד) חלל

4. מספר שיודע את מחשבות כל הדמויות ואת העבר והעתיד נקרא

א) נקודת מבט ב) מוטיב ג) מספר בגוף ראשון ד) מספר יודע־כול

5. השוואה מפורשת בין שני דברים בעזרת מילת השוואה כמו 'כמו' נקראת

א) מטפורה ב) דימוי ג) האנשה ד) סמל

6. מתן תכונות אנושיות לדבר שאינו אדם נקרא

א) סמל ב) ניגוד ג) האנשה ד) מוטיב

2 חלק ב' – התאימו מושג להגדרה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. דמות עגולה	___	**א.** השוואה בעזרת מילת כמו
2. אקספוזיציה	___	**ב.** פער במידע שהקורא צריך להשלים
3. מוטיב	___	**ג.** פתיחת היצירה שמציגה דמויות ומקום
4. דימוי	___	**ד.** דמות מורכבת עם סתירות פנימיות
5. חלל	___	**ה.** פרט שחוזר כמה פעמים ומקבל משמעות עמוקה יותר

3 חלק ג' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	דמות סטטית עוברת שינוי משמעותי במהלך היצירה	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	קונפליקט הוא מאבק שמניע את העלילה	☐	☐
3	זמן מסופר הוא כמה מקום האירועים תופסים בטקסט	☐	☐
4	סוף פתוח משאיר לקורא להחליט מה קרה או מה המשמעות	☐	☐
5	מטפורה משתמשת במילת השוואה כמו 'כמו'	☐	☐

4 חלק ד' – השלימו את המושג החסר

השלימו את המילה החסרה.

1. פתיחת היצירה שבה מכירים את הדמויות והמצב נקראת _____

2. מאבק בין דמות לחברה או בתוך נפשה נקרא _____

3. דבר מוחשי שמייצג רעיון מופשט גדול ממנו נקרא _____

4. העמדה של שני דברים מנוגדים כדי להבליט משמעות נקראת _____

5. הקול שמספר את הסיפור, שאינו הסופר עצמו, נקרא _____

5 חלק ה' – שאלו את הטקסט

ענו בקצרה.

1. בחרו דמות מתוך יצירה שלמדתם וקבעו אם היא עגולה או שטוחה. נמקו בעזרת דוגמה אחת מהטקסט.

2. מצאו רגע שבו העלילה מגיעה לשיא, ותארו מה קורה בו.

3. חפשו מוטיב שחוזר ביצירה שקראתם וכתבו איך המשמעות שלו משתנה בכל הופעה.

6 חלק ו' – כתיבה עיתונאית

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו פתיח קצר (3-4 משפטים) לכתבה עיתונאית שמציגה קונפליקט מתוך יצירה שלמדתם, בלי לחשוף את הסוף.

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין דמות עגולה לדמות שטוחה?

תנו דוגמה למטפורה ולדימוי משיר או סיפור שלמדתם.

למה מחבר יכול לבחור להשאיר סוף פתוח?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀